

İstatistik Adı Haftalık Para ve Banka İstatistikleri

Veri: Kapsam, Dönemsellik ve Zamanlılık

Kapsam karakteristikleri

Çalışmanın amacı: Haftalık Para ve Banka İstatistikleri kapsamında analitik tablolar yardımıyla finansal kesimin büyük bir bölümünü kapsayan bankacılık sektörünün varlık ve yükümlülük yapısı ortaya konmakta, ekonomik karar alıcılar ve diğer veri kullanıcıları için uluslararası standartlarda karşılaştırılabilir, güvenilir, kaliteli istatistiklerin üretilmesi amaçlanmaktadır.

Verinin tanımı: Haftalık Para ve Banka İstatistikleri; bankacılık sektörünün mevduat, kredi ve menkul kıymet kalemleri ile para arzı büyüklüklerini gösteren tablolardan oluşan istatistiklerdir. Bankacılık sektörünün seçilmiş bilanço büyüklüklerinin yanı sıra, yabancı para mevduatlardaki değişimde parite etkisi, bankaların yurt dışı şubelerinin seçilmiş bilanço büyüklükleri ve finansman şirketlerinin kredi kalemleri de Haftalık Para ve Banka İstatistikleri kapsamında yayımlanmaktadır. Tüm istatistik sunumlar, Türk Lirası ve yabancı para cinsinden yapılan işlemleri içermekte olup, yabancı para mevduatlar Türk Lirası ve Amerikan Doları, kalan diğer tüm sunumlar ise Türk Lirası olarak yayımlanmaktadır.

Haftalık Para ve Banka istatistiklerinin derlenmesinde kullanılan istatistik kavram ve tanımlar Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) "Parasal ve Finansal İstatistikler El Kitabı 2000 (MFSM 2000)" de yer alan kurallara dayanmaktadır.

İstatistiksel kavramlar ve tanımlar:

Parasal sektör: TCMB, mevduat bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, katılım bankaları ve para piyasası fonlarını kapsamaktadır.

Yerleşiklik: Yurt içi ve yurt dışı işlemler, IMF'nin Ödemeler Dengesi El Kitabı 6. basımında yer alan yerleşiklik kurallarına göre sektörlere ayrılmıştır. Buna göre yerleşiklik, ekonomik sınır ve ekonomik ilgi merkezi kriterlerine dayanmaktadır. Bir ekonomide bir yıldan uzun bir süreyle devamlı olarak ikamet eden ve o ekonomi içerisinde faaliyette bulunan kişi ve kurumlar "yerleşik" kabul edilmektedir. Türkiye'de şube açmış olan yabancı bankalar yerleşik sayılmakta, yurt içi bankaların yurt dışı şubeleri ise yerleşik sayılmamaktadır. Bu kapsamda; bankaların yurt dışı şubelerinin yurt içi yerleşikler ile gerçekleştirdiği işlemler ayrı bir tablo olarak yayımlanmakta ve diğer tablolardaki istatistiklere dahil edilmemektedir. Diğer tablolardaki para ve banka istatistikleri bankaların sadece yurt içi şubelerinin yaptığı faaliyetleri içermektedir. Bu nedenle, TCMB tarafından yayımlanan Haftalık Para ve Banka İstatistikleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ve Türkiye Bankalar Birliği (TBB) yayınlarında yer alan bankacılık kesimi istatistikleri ile farklılık göstermektedir.

Bilanço büyüklüğü: Bankaların seçilmiş bilanço büyüklükleri; kredi, mevduat ve menkul değerler gibi seçilmiş bazı bilanço kalemlerinin ilgili dönem itibarıyla finansal değerlerini göstermektedir.

Para ve banka istatistiklerinde kullanılan finansal araçlar aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

Para: Banknot ya da madeni para olarak dolaşıma çıkarılmış nakit parayı ifade

etmektedir. Kasa, yoldaki paralar ve efektif deposu gibi varlıklardan oluşmaktadır.

Mevduat: Daha önce belirlenmiş bir süre sonunda veya istenildiğinde çekilmek üzere bankalara belirli bir faiz karşılığı beklentisiyle ya da faiz karşılığı beklenmeden yatırılan para olarak tanımlanmaktadır. Türk Lirası mevduat, yabancı para mevduat ve kıymetli maden depo hesaplarını kapsamaktadır. Elektronik para kuruluşları tarafından ihraç edilen elektronik para fonunun, TCMB nezdinde bloke edilerek saklanan, kullanılmayan gün sonu bakiyesi para arzı tanımına vadesiz mevduat olarak dahil edilmektedir.

Kredi: Belirli bir vade sonunda faiziyle birlikte geri alınmak şartıyla alacaklı tarafından borçluya fon ödünç verilmesi işlemi sonucunda ortaya çıkan finansal araçlardır. Bu kategoride nakdi ve gayri nakdi krediler, konut finansmanı kredileri, tasfiye olunacak alacaklar, ters repo işlemlerinden alacaklar, tüketici ve işletme kredileri ile finansal kiralama ve benzeri araçlar bulunmaktadır.

Menkul Değerler: Genelde ikincil piyasalarda alınıp satılan ya da satılması mümkün olacak şekilde standartlaştırılmış vadeli finansal araçları ifade etmektedir. Kısa ve uzun vadeli devlet borçlanma senetleri, kira sertifikaları, TCMB likidite senetleri, hisse senetleri, yatırım fonları, bankalar ve diğer tüzel kişiler tarafından ihraç edilen bono ve tahviller gibi araçları içermektedir.

Sınıflamalar:

Sektör sınıflaması: Bir ekonomide yerleşiklerin birbirleriyle ve yurt dışı ile yaptıkları finansal işlemler, mali sistemin önemli bir bölümünü oluşturan bankalar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Finansal işlemlerden doğan borç ve alacakların sektörel bazda sınıflandırılması, kaynak ve kullanım büyüklüklerinin kurumsal birimler arasındaki dağılımlarının izlenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle, kurumsal birimler ekonomide üstlendikleri temel işlevlere göre sınıflandırılmaktadır. Para ve banka istatistiklerinin derlenmesinde raporlama yapan bankalara yol göstermek amacıyla, TCMB tarafından "Kurumsal Sektör Listesi" hazırlanmış olup uluslararası standartlarla büyük ölçüde uyum sağlanmıştır. Bu çerçevede sınıflandırılan kurumsal sektörler aşağıda yer almaktadır:

A. YURT İÇİ

Genel Yönetim

Merkezi Yönetim

Yerel Yönetim

Sosyal Güvenlik Kurumları

Finansal Olmayan Kuruluşlar

Finansal Olmayan Kamu Kuruluşları

Finansal Olmayan Özel Kuruluşlar (Özel Sektör)

Finansal Kuruluşlar

TCMB

Bankalar

Banka Dışı Mali Kesim

Hanehalkı

Kâr Amacı Olmayan Kuruluşlar

B. YURT DIŞI

Sektörel sınıflamanın alt kırımları ve güncel versiyonuna aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir:

http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/bd697237-b45b-4552-a792-24f2a61dff03/KurumsalSekt%C3%B6r_2016.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTW ORKSPACE-bd697237-b45b-4552-a792-24f2a61dff03-m3fzoJ

Finansal Araç Sınıflaması: Para ve banka istatistiklerinde kullanılan finansal araç sınıflaması uluslararası standartlar ve Türkiye Finansal Raporlama Standardı ile büyük ölçüde uyumludur.

Para

Mevduat

Kredi

Menkul Değerler

Hedef kitle: Kamu kurum ve kuruluşları, IMF, OECD, Eurostat, BIS gibi uluslararası kuruluşlar ile özel sektör ve akademisyenler.

Coğrafi kapsam: Tüm Türkiye'dir.

Coğrafi düzey: Yoktur.

Sektörel kapsam: Yurt içi yerleşik sektörleri kapsar.

Zaman kapsamı: Veriler 28 Haziran 2024 tarihinden başlamaktadır.

Diğer kapsam: Yoktur.

Kapsamdaki sınırlılıklar: Para arzı ile bankacılık sektörü seçilmiş bilanço, kredi, mevduat ve menkul değerler verileri uluslararası istatistik standartlarında öngörülen yerleşiklik ilkesi gereği yurt içi bankaların yurt dışı şubeleri kapsam dışıdır. Yurt içi bankaların yurt dışı şubelerine ait veriler ayrı bir tablo halinde (Tablo 8. Bankaların Yurt Dışı Şubelerinin Seçilmiş Bilanço Büyüklükleri) sunulmaktadır.

İstatistiksel birim: Merkez Bankası, bankalar, finansman şirketleri, TMSF.

Temel dönem/yıl: Yoktur.

Referans dönemi: Bir önceki hafta.

	<p>Ölçü birimi:</p> <table border="1"><thead><tr><th>Değişken/ Gösterge</th><th>Ölçü Birimi</th></tr></thead><tbody><tr><td>Türk Lirası Mevduatlar</td><td>Bin TL</td></tr><tr><td>Para Arzı</td><td>Bin TL</td></tr><tr><td>Yabancı Para Mevduatlar (Kıymetli Maden Dahil)</td><td>Bin TL/Milyon ABD Doları</td></tr><tr><td>Krediler</td><td>Bin TL</td></tr><tr><td>Menkul Değerler</td><td>Bin TL</td></tr><tr><td>Para Arzı Endeksi (31 Aralık 2005=100)</td><td>Endeks</td></tr></tbody></table>	Değişken/ Gösterge	Ölçü Birimi	Türk Lirası Mevduatlar	Bin TL	Para Arzı	Bin TL	Yabancı Para Mevduatlar (Kıymetli Maden Dahil)	Bin TL/Milyon ABD Doları	Krediler	Bin TL	Menkul Değerler	Bin TL	Para Arzı Endeksi (31 Aralık 2005=100)	Endeks
Değişken/ Gösterge	Ölçü Birimi														
Türk Lirası Mevduatlar	Bin TL														
Para Arzı	Bin TL														
Yabancı Para Mevduatlar (Kıymetli Maden Dahil)	Bin TL/Milyon ABD Doları														
Krediler	Bin TL														
Menkul Değerler	Bin TL														
Para Arzı Endeksi (31 Aralık 2005=100)	Endeks														
Dönemsellik	<p>Verinin toplama sıklığı: Haftalık</p> <p>Verinin yayımlama sıklığı: Haftalık</p>														
Zamanlılık	<p>Yayımlanan her veri için ortalama üretim süresi: 4 iş günü.</p> <p>İlk sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün):</p> <p>Nihai sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): 4 iş günü</p>														
Kamuoyunun Bilgiye Erişimi															
Yayımlama takviminin önceden duyurulması	<p>Veriye ilişkin yayımlama takvimi: Her hafta Perşembe günü saat 14.30'da yayımlanmaktadır. Yayımlama takvimi her yılın ilk iş günü yayımlanarak kamuoyuna önceden duyurulmaktadır.</p> <p>Veri yayımlama takviminin internet adresi:</p> <p>https://www3.tcmb.gov.tr/veriyaytakvim/takvim.php</p>														
	<p>Veri dağıtım politikası: Haftalık raporun internet sayfasında yayımı gerçekleştikten sonra bankamıza üye abone kurum ve kuruluşlara ilgili tablonun yayımlandığına dair bilgi verilmektedir.</p>														
Eş zamanlı yayımlama	<p>Tüm kullanıcılar ile aynı anda paylaşılıp paylaşılmadığı: Paylaşıyor.</p>														

Basın veya diğer belirli kullanıcılar ile özel anlaşmalar kapsamında verinin önceden paylaşılıp paylaşılmadığı: Hayır.

Bütünlük

Resmi istatistiklerin üretilmesine ilişkin şartlar, koşullar ve gizlilik

İstatistiklerin toplanması, işlenmesi ve dağıtımına ilişkin sorumluluk: TCMB Veri Yönetişimi ve İstatistik Genel Müdürlüğü, Parasal ve Finansal Veriler Müdürlüğü sorumludur.

Veri üreten kuruluşlar ile veri paylaşımı ve koordinasyon: Yok.

Bireysel cevaplayıcılara ait verinin gizliliği: Söz konusu veriler, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 25 Nisan 2001 tarih ve 4651 sayılı Kanunla değiştirilen 43.maddesinin 5.fıkrasında yer alan "...Banka, toplanan istatistikî bilgilerden kişisel ve özel nitelikte olanları yayımlayamaz, açıklayamaz, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında resmi veya özel herhangi bir makama veremez. Bu bilgiler istatistiki amaçlar dışında ve ispat aracı olarak kullanılamaz" hükmü gereğince "gizlilik ilkesi" çerçevesinde değerlendirilecek ve üçüncü kişilere açıklanmayacaktır."

İstatistik üretiminde çalışanlar, olanaklar, finansman: Toplamda 4 kişi çalışmakta olup, çalışanların tamamı üniversite/yüksek lisans mezunudur. Bilişim kaynakları açısından bir sorun bulunmamaktadır. İstatistik derleme sürecinde karşılaşılan teknik sorunlar için Bankamız Bilişim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından gerekli teknik destek sağlanmaktadır.

Kullanıcı ihtiyaçlarının izlenmesi: Yılda bir kez olmak üzere internet ortamında "İstatistik Kullanıcı Anketi TCMB Uygulaması" çalışması yapılmaktadır. Anket sonuçlarından değişen kullanıcı ihtiyaçlarının takibi hedeflenmektedir.

Kalite politikası: Verilerin uluslararası standartlarla tam uyumlu yayımlanması; zamanlılık ve tutarlılık açısından öncü ülkelerden biri olmak. Yayın, yöntemsel çerçeve ve uluslararası standartlara uyum açısından TÜİK Kalite Logosuna sahip Aylık Para ve Banka İstatistikleri ile uyumludur.

Kalitenin izlenmesi: Türkiye İstatistik Kurumu tarafından verilen Kalite Logosu'na yönelik çalışmalar devam etmektedir.

İstatistiklerin yansızlığı: Bankalardan alınan mizan ve detaylı bilançolar gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra tablolara yansıtılmaktadır. İstatistikler yansızdır.

Veri kaynakları: TCMB verileri için veri kaynağı Bankamız idari kayıtlarıdır ve muhasebeleşmiş verileri göstermektedir. Bankacılık verilerinin kaynağı ise; mevduat bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları ile katılım bankalarından haftalık olarak temin edilen raporlardır. Para piyasası fonlarının veri kaynağı Takasbank'tır. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devrolunan takipli alacaklar ve karşılıkları için veri kaynağı TMSF'dir. Finansman şirketlerine ait istatistikler doğrudan finansman şirketlerinden sağlanmaktadır.

Yöntem: TCMB bilançosu ve alt hesapları ile tüm bankacılık sistemi bilgileri esas alınarak oluşturulan resmi para arzı tanımlarında, parasal sektörün yükümlülükleri likidite derecelerine göre belirlenmiştir. Buna göre; parasal sektörün birbiriyle olan işlemleri dışındaki parasal yükümlülükleri para arzını oluşturmaktadır ve Avrupa Merkez Bankası tanımları ile uyumludur.

PARA ARZI

M1=

Dolaşımdaki Para (İhraç Edilen Banknot ve Madeni Para – Banka Kasaları)
Vadesiz Mevduat (TL, YP)

M2= M1+

Vadeli Mevduat (TL, YP)

M3= M2+

Repodan Sağlanan Fonlar
Para Piyasası Fonları
İhraç Edilen Menkul Kıymetler (2 Yıla Kadar Vadeli)

Para Arzı Endeksi (PAE) (Endeks: 31.12.2005=100)

$$PAE_t^{2005=100} = PAE_{t-1}^{2005=100} \times \left(1 + \frac{Net\ İşlem_t}{Stok_{t-1}} \right)$$

Yurt İçi Yerleşiklerin Yabancı Para Mevduatlarının Haftalık Değişiminde Parite Etkisi Hesaplaması

ABD Doları cinsinden yayımlanan yabancı para mevduat verilerinde EUR ve altın cinsi mevduatlar için EUR/USD ve ONS/USD parite etkisi hesaplamaları gerçek ve tüzel kişiler için ayrı ayrı yapılmakta olup, uluslararası metodoloji ile uyumludur.

- “ABD Doları” cinsinden mevduatlar bankalar tarafından ABD Doları cinsinden bildirilip ABD Doları cinsinden yayınlandığı için parite etkisi söz konusu değildir.
- “Diğer” para birimleri cinsinden mevduatlar bankalar tarafından ABD Doları karşılığı olarak bildirilip ABD Doları cinsinden yayınlanmaktadır ve parite etkisi hesaplanmamaktadır.
- Euro cinsi mevduatlarda parite etkisi hesaplaması amacıyla, mevcut raporlama haftası ve bir önceki hafta için orijinal para biriminde bildirilen Euro cinsi yabancı para mevduatların farkı alınmakta ve bu stok farkı,

ortalama Euro/ABD Doları paritesi ile çarpıldığında parite etkisinden arındırılmış değişimin ABD Doları karşılığı elde edilmektedir. Son iki döneme ait ABD Doları olarak bildirilen Euro cinsi yabancı para mevduatlarının farkından parite etkisinden arındırılmış değişim tutarı çıkarılarak elde edilen tutar ise Euro cinsi mevduat değişimindeki parite etkisini göstermektedir.

- Altın mevduatlarda parite etkisi hesaplaması amacıyla, mevcut raporlama haftası ve bir önceki hafta için gram olarak bildirilen Altın cinsi yabancı para mevduatların farkı alınmakta ve bu stok farkı, ortalama altın fiyatı (USD/gr) ile çarpıldığında parite etkisinden arındırılmış değişimin ABD Doları karşılığı elde edilmektedir. Son iki döneme ait ABD Doları olarak bildirilen Altın cinsi yabancı para mevduatlarının farkından parite etkisinden arındırılmış değişim tutarı çıkarılarak elde edilen tutar ise Kıymetli maden cinsi mevduat değişimindeki parite etkisini göstermektedir.

Diğer: Bankacılık sistemi temel bilanço kalemlerine ilişkin bilgiler; mevduat, krediler, menkul kıymet verilerini içeren tablolar aracılığı ile sunulmaktadır.

Kayıt esasları: Bankacılık sistemi verileri, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları paralelinde hazırlanan Tekdüzen Hesap Planı kapsamında temin edilmekte olup, tahakkuk bazlı kayıt edilmektedir. Krediler ve mevduatlar nominal değer üzerinden gösterilmektedir.

Değerleme: Türk Lirası cinsinden menkul kıymetler, referans dönemi sonunda piyasa fiyatı üzerinden değerlemeye tabi tutulmaktadır. Yabancı para cinsinden kullanılan kredilerin değerlemesi her banka tarafından kendi uyguladığı döviz kuru üzerinden yapılmaktadır. Yabancı para mevduatlar ise bankalar tarafından orijinal para biriminde raporlanmakta, TL karşılığı hesaplanırken her bankanın kendi döviz kuru kullanılmaktadır. TCMB bilançosunda yer alan "Uluslararası Standartta olan Altın" aylık olarak değerlemeye tabi tutulmaktadır.

Dağıtım şekilleri: Tablolar pdf ve xls olarak Bankamız Genel Ağ sitemizde yayımlanmaktadır. Zaman serisi olarak ise Bankamız Elektronik Veri Dağıtım Sistemi - EVDS'de yayımlanmaktadır.

Haftalık Para ve Banka İstatistikleri adı ile Genel Ağ Sitemizde yayımlanan tablolara aşağıdaki bağlantıdan ulaşılmaktadır:

<http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Parasal+ve+Finansal+Istatistikler/Haftalik+Para+ve+Banka+Istatistikleri/>

Zaman serilerine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir:

https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/serieMarket/#collapse_4

İstatistiklerin hatalı yorumlanması ve yanlış kullanımına ilişkin görüş belirtme/tezip: Veriler yayımlandıktan sonra yayın organlarının hatalı kullanımını önlemeye yönelik düzenli bir takip yapılmaktadır.

	<p>İstatistiksel veri toplama, işleme ve dağıtımdaki şartlar ve koşulların açıklanması: Önceden duyurulan yayım takvimine uygun olarak veriler zamanında yayımlanmaktadır.</p> <p>Mevsimsel düzeltme: Verilerde mevsimsel düzeltme yapılmamaktadır.</p> <p>İstatistiğin toplanması, işlenmesi ve dağıtılması süreçlerinde bağlayıcı olan mevzuat: 1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (25.4.2001 tarih, 4651 sayılı Kanun ile değiştirilen şekli) Madde 43.</p>
Yayımlanmadan önce veriye devlet birimlerinin içeriden erişimi	Yoktur.
İstatistiklerin yorumlanarak yayımlanması	Yorum yapılmadan yayımlanmaktadır.
Yenileme ve yöntemdeki büyük değişikliklerin önceden bildiri	<p>Revizyon takvimi: Veriler geçici olup, veri kaynaklarında bir değişiklik olması durumunda revize edilir.</p> <p>İlk verinin ve revize edilmiş verinin tanımlanması: Düzenli revizyon yapılmamaktadır.</p> <p>Metodoloji, veri kaynağı ve istatistiksel tekniklere ilişkin büyük değişikliklerin önceden duyurulup duyurulmadığı: Şu ana kadar büyük bir değişiklik olmamakla beraber, tabloda veya metodolojide gerçekleşecek değişiklikler TCMB Genel Ağ sitesinde veriye ilişkin sayfada Yapılacak Revizyonlar başlığı altında önceden duyurulmaktadır.</p>
Kalite	
İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem ve kaynaklara ait dokümantasyonun yayımlanması	İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem açıklaması yukarıda yer almaktadır.
Bileşen detayının, ilgili veri ile uyumlaştırmanın, kabul edilebilirliğinin güvencesini sağlayan ve istatistiksel çapraz sorguları destekleyen istatistiksel çerçevenin yayımlanması	<p>Verinin içsel tutarlılığı: İstatistikler veri seti içerisinde birbirleriyle tutarlıdır.</p> <p>Verinin zamansal tutarlılığı: Karşılaştırılabilir veriler 28 Haziran 2024 tarihinden başlamaktadır. Söz konusu istatistiklerde seri kırılmaları veriye ilişkin dipnotlar eşliğinde açıklanmaktadır.</p> <p>Verinin sektörler arası ve alanlar arası tutarlılığı: Veriler, Aylık Para ve Banka İstatistikleri ve Haftalık Menkul Kıymet İstatistikleri ile tutarlıdır.</p>

Notlar

Metaverinin son
Güncellenme tarihi

Şubat 2025